

FOTO: WILLIAM RUTTEN

Prof. dr. Marjolein de Vugt

Gezondheidszorgpsychologe en hoogleraar aan het Maastricht UMC+, Hoofd van het Alzheimer Centrum Limburg (ACL), een kennis- en expertisecentrum van het Maastricht UMC+

VAN FOUTEN KAN JE LEREN, OF TOCH NIET? KIJKEN DOOR EEN ANDERE BRIL

Ik loop door de straat en kijk om mij heen. Waar is nu die vriend gebleven die net nog naast mij liep? Voor mij gaapt een donker gat in de stoep. Ik durf er niet goed over heen te stappen. Dan hoor ik plotseling weer de stem van die vriend naast me. "Wees niet bang, het is maar een regenplas". Hij loopt vlot voor mij uit, de trap op, het huis in. Maar de traptreden dansen voor mijn ogen. Ik word er duizelig van. Snel zet ik mijn Virtual Reality bril af. Mijn collega's kijken mij vragend aan. "Hoe was het om door de ogen van een persoon met dementie te kijken?"

Ik heb al met menig persoon met dementie gesproken over zijn ervaringen, maar toch is het indringend om het zelf te ervaren. Al is het maar voor enkele minuten. Het gevoel van onzekerheid en het verlies van controle blijven het meest bij mij hangen. Door verandering in de waarneming kun je ruimte, diepte en contrasten minder scherp zien. Zie dan nog maar eens ontspannen buiten een wandeling te maken. Dementie is meer dan een geheugenprobleem.

Het leren door de bril van een persoon met dementie vergroot het begrip van de impact van dementie op het dagelijks functioneren. Als je erbij staat en ernaar kijkt dan is het niet te begrijpen waarom iemand bij het tafel dekken bijvoorbeeld twee lepels neerlegt en geen bord neerzet. Maar als je zelf eens een 'dementiebril' opzet die je blik vertroebelt, dan blijkt dat je helemaal het onderscheid niet meer ziet tussen de witte tafel, het witte bord en het zilveren bestek. De oplossing is dan niet het uitleggen dat er toch echt een bord moet staan, maar het kiezen van een bord of tafelkleed dat meer contrast geeft. Kortom, het is voor iedereen die met dementie te maken krijgt goed om eens te ervaren wat dit echt betekent. Dit geeft meer kans op het vinden van de juiste oplossingen en begrip.

Samen met andere onderzoekers in Europa test ik nog de hele middag de mogelijkheden tot zelfervaring uit en denken we na hoe we dit kunnen gebruiken in de training van zorgprofessionals en mantelzorgers. We doen rollenspelen, gebruiken Virtual Reality en zetten brillen op die het zicht verstoren. We zijn allemaal onder de indruk van wat we ervaren, maar ook hoopvol dat we op de juiste weg zijn om mensen met dementie en hun naasten een beter leven te geven.